

**LITERÁRNÍ
ŠUMAVA**

2002

Sborník

Přehled nejlepších autorů XI. ročníku Literární Šumavy 2001

Poezie do 25 let

1. místo Viktor Podlipský, Plzeň-Litice
2. místo Milena Písačková, Plzeň
3. místo Martin Kredba, Praha

Poezie nad 25 let

1. místo Lenka N. Novosadová, Plzeň
  2. místo Martin Šimek, Plzeň
  3. místo Tomáš Makaj, Rokycany
- čestné uznání Libor Úlovec, Praha

Próza do 25 let

1. místo neuděleno
2. místo Milena Písačková, Plzeň
3. místo Michal Čagánek, Nezdenice

Próza nad 25 let

1. místo Eva Kadlecová, Praha
2. místo Jiří Fast, Plzeň-Křimice
3. místo Winfried Baumann, Plzeň

Publicistika nad 25 let

čestné uznání Ivan Klik, Klatovy

Viktor PODLIPSKÝ

Ten horký den: Ráno

V uličce mladík natírá starou chevroletku
Vrásky se ještě dnes zapudrují Ale co zítra?
Zítra
nic

Někdo tu procítá bez zájmu o rozmanitost světa
umazán ještě od snu zašteká tvé jméno
Já už tě nemůžu vystát
Vypadni z mého života

Potom už nic
Bzučí motorky
Pes štěká po kolejích
Kupka trávy prudce voní z louky u viaduktu

Co znamenají dveře na půdu? Žebrání o sen?
Ne Objev skutečnosti s hodnotami smrti
Negativní růst

Je konec představení Odešla
Nikomu neřekla kam
Odchází vadnoucím létem
vstříc sobě

U železničního viaduktu odkvétá hloh
Je konec léta konec prázdnin
Půjdem na procházku

Ten horký den: Odpoledne

Tady voní les
Slunce mžiká
Odpoledne krouží za podzemní mouchou

S mlčením v ruce se zastavuji
Nakonec jsme na tom všichni stejně
Čas tě svlékne do naha

Jeho prokrustovská gesta – láskyplné objímání
těch končin ve kterých jsme vždycky nazí:
kam nesmíme

Tiše tu tedy prosákne a zhasne
Rvi se vždy o to nebýt studeným nic
protože skutečnost vždy rozkouše rty když líbá
ale líbá

Všude je jenom svět
Nepůjdu už raději nikam
Je to tak líp

To není dosud smrt
Kolem jde žena s tváří od šmíru
a nese bandasku humřích klepet

Ten horký den: Večer

Přešla Co všechno
se v tom skrývá?

Chci vědět zda jsem živ
ale беру jen vzduch do dlaní

Večer se schovává za kovové stínidlo lampy

U viaduktu kde na věnečky vlasů
slečna razítkuje své prvotisky
a co chvíli se sklání nad polepené štítky
stojí muž

Jsem to já?

Stydlivě mlčí Má strach
Strach z orazítkované svobody
Strach z lepkavých gest

Ona se češe On se dívá na hodinky
Dusné horko Nekonečné bláto a koleje
na které štěká pes

Člověk je divný
Miluje tisíckrát a to je hrozné:
měli bychom bezprostředně po tom umírat
navždy na oprátce chvíle

A vlak
se konečně rozjíždí...

Milena PÍSAČKOVÁ

Studená a vlhká ruka
mě chytla zezadu za krk.

– Chce to adekvátní přizpůsobivost.
Právo tvých myšlenek na oba rodiče
nebylo dosud plně respektováno —

Přemýšlím, kdo je matkou.
Otcem je možná sen.

Napoprvé zvláště

Kolik se vejde do dvou dlaní smutku
když jarní vítr mávne vějířem
a před očima obrazy všech krajin
do nichž se potřebuju co nejdříve vrátit

Slunce už ohryzává mokrou kůru stromů
kameny zbarvují se podle nálad vzduchu
po cestách rychle ztrácí hlava svoji hmotnost
a to mě naplňuje němým úžasem

A ani ne tak toulat se
jako rozkoukávat se
a hladit všechno v duchu
napřed opatrně jenom trochu napoprvé zvláště hlavně očima

A drsnou kůží hadů
kteří mne provází
stočení do dvou klubek
přede mnou a za mnou
značkovat všechny stezky
po kterých se vydám
šiframi probouzení
ze zimního snu

Závěť

Kdo pomohl ti na nohy
miláčku moře, tolik spěchající
snad nejzdravější odstín mraků
na druhém konci všech mých neúspěchů

Ten probudil tě k vědomí
a odkázal ti náruč síly
v závěti klenuté ze skleněného světla
pak ztmavnul plachým úžasem

Osamělá podzimní cesta

Stromy se lišily počtem uschlých větví
a oba bez odvahy vyslovit to nahlas
cítily prudký obdiv ke svým zbylým listům

A taky bylo proč, vždyť matná barva mědi
nenechá klidně usnout ani zkřehlé včely
a já ti nerozumím, řekli by mi všichni

Tak tedy jinak:

Škoda, že člověk umírající přirozenou smrtí
není tak krásný
jako list v téže situaci...

X X X

Své chyby napravil už dalším tahem štetce
anebo figurky
či tahem temnou nocí

Přesto však výsledek za nic moc nestál:
na plátně prohraná partie
a ráno hlava ztěžklá

Martin KREDBA

Hořící vlasy

Hoří naše vlasy
jak letní vatry ohňů,
které jak naše vzdechy
plavou
v posekané trávě
na které ovečky
ujídají půlměsíce noci
na polštářích květů
uvědomujeme si sami sebe
i křehkost vázy bez glazury
naš smích
který posílá nás spát
když nechceme
nechat si zdát
co vlastně jsme
když protoužíme se
siluetou času
v krepovaných postelích
zbití milováním
či jen prázdnými výčitkami
kde ohřát si dlaně
v očích bílá hříbátka
ona za to nemohou
za naše roky
za Tvoje roky
už je to tak
hoří naše vlasy
jak paty andělů
když sami sebe
hledají

Lenka N. NOVOSADOVÁ

Středozevní

Středozevní síla
zabloudivší v rohách
však ona je božská
však v háje se mění
mechové kapradiny ulehčující zemi

Tvrdých kroků na lidských cestách

Proč hledající v hvozdech
proč tak na lučních stráních
však ojínění oblak
však postávajíc v kopcích

Potoků vrypky snad
rozprostopášněné dechy
na lesklých oblinách
však obětovaly se
kmeny v kameny vrostly
do piluščího ráje
ti pilušci se snáší

Vyšlapané stezky
hojí lidských rojů
zurčivé hmyzí tkaje hovění
však ve svazek se dychtí
pro vůni toho kraje
pro omámení v cestách
však kroky v sole mění
tak silný vzduchu éter
tak stromů parnatění

Nenápadné dění
v srnek běhů mění
pak na té cestě lesní
kde po pěšině ticha
kde stráží duchů českých
se odehrává obřad
když živých lidí není

Čím jest' člověk pro nás

Jinotaj živý
Nechť do lesů se vydá
Nechť v rybníce si plovně
Nechť na stráni kotoulce spřádá
Nechť živec na vědomí
Nechť nezabředně protiv Boha
Nechť jest' Člověkuv Člověk

Věneček voňavý

Věneček voňavý
v pletýnkách smáčený
na boských otiscích opatkem kráslený
V oparu záhady
hedvábný taneček vílami spřádaný
Pružinka na kůře
v březovém hájoví
Okrajek na kmeni
na mrazu vrásněný

Věneček voňavý
do máku vtlačení
na tichostrunném kolotoči dlaněmi
smáčený
Roztočený nebozízek
pod vlásky schovaný
Hřebínek v kapsáři
měchýřkem vázaný

Věneček voňavý
v chichotu rozkvetlý
lechťivě zalitý do zimní parády

Martin ŠIMEK

Březový věnec

věnováno prácheňskému kraji (2002)

- I. Březové víno pasekami přší
a plní důlky po tvých šlápotách
(Z brnění stroj si s třeskem smývá prach)
- Hlemýždí stezkou dojdeš na návrší
kde léto valy vrší na mlhách
(Rez dává bukům, břízám bílý strach)
- Rozhled se nekoná
však chceš-li uvěř tomu
že znalý zákona
máš soudit klání stromů
- II. Já stále padám padám do Tvých ran
do cesty pluhu křemen zakopán
už zvoní
- Křemenná zídka obklíčuje lán
a přece pluh se vrací okřesán
jak vloni
- Tma slupky
z trpkých jader loupe
Na trnkách trnou
plody skoupé
- III. Červánci třou se ve skleněné vrši
Řetězce jiker táhne ode dna
tma průhledná
- Křídélek víry pod hvězdy se vrší
Jepičí světla dobře počítat zná
tma barevná
- Zbavený něhy
život ovane tě
Rybniční břehy
oschly v parném létě
- IV. Žihají kraj co byl mi darován
čepele deště hroty slunce tání
poznané mění že už nevím ani
- kudy se vlámu do nebeských bran
nohama vrostlý ve své nepoznání
do jizev země Čekám na skonání
- Když tělo ruší
s hlínou obcování
nemoudrou duší
pevně svírá v dlani
- V. Jaká to dřina jaká polní práce
sesbírat slova plná všední láce
Pod slovem propast lest a pád
- Snad někdy hledám příliš krátce
snad jazyk nechá příliš hladce
sklouzávat rýmů vodopád
- Ve struhách nouze
mrtvé včely plovou
Chci pro svět pouze
jedno sladké slovo
- VI. Připravít srdce pro žeň andělů
Na způsob vrabců zobat při krajnici
Ze škváry svítit horké pukající
- urputnou žlutí prvních podbělů
A znovu zkoušet posté potisící
ve správnou chvíli správné neodřící
- Na stéble trávy
drobná víra bydlí
Úsvity slaví
průsvitnými křídly

VII. Na hřbetě hlíny zrno převívá se
Plevy se víří cesta není měkká
když ušlé srdce na rozcestí kleká

K průhledům krajin poutí chce se vracet
Ve stínu stromů svoje strachy svléká
Pro žízeň stáčí březového mléka

Pukajíc zrno
plodné stéblo čeká
a srdce trnouc
roste pro člověka

VIII. Pod slupkou zraje k svému údělu
tvá věčná duše s mojí propojená
Možná že jednou najdeš jiná jména

pro křivky pták v letním úbělu
pro zrna pepře v soli rozhozená
(Čím jen tvá žízeň bude podpálena?)

Táta se učí
na ruku tě беру
Andělé mlčí
ustrnulí v šeru

IX. Kostelní vížky nebe snýtovaly
Na chladný pancíř zesnulému králi
sedají včely Bzuket plápolá

Až moje duše o věčnost se spálí
a nýty nebes puknou pod chorály
Velkému vozu skočí pod kola

Zvonění nýtů
probudí mě ze sna
Med stéká do zenitu
už plní otvor česna

X. Hlas jejich zvonů duši vylévá
Tekuté stříbro rozeznívá krovky
Kámen se pohne, mrtví cosi poví

Jen krátká potom čeká prodleva
než kadlub ozvěn věčně nehotový
dopadne na práh na práh sousedovi

Žár schody spéká
ohlazené díky
Jasný hlas leká
skromné kostelíčky

XI. Bezčasí země pod víčky mě pálí
Šlahouny šípků v noci krumplovali
šesterým vzorem vyšíváči let

A jestli roky ze svahů se svalí
rozcestní kříže vztáhnou paže zdáli
přitáhnou k sobě oči marný let

Nohu-li kmeni
sčítat letokruhy
nechci být první
chci být až ten druhý

XII. A nechci aby přišla úleva
od pochyb které danému se brání
od sladce trpkých pozdních usebrání

Ať touha svobodná je protože je Tvá
tak jako statek který hradbou chrání
tajemství lisu Boží vinobraní

Ať duši leká
skřivan při orání
a duch ať stéká
do pohárů v Káni

XIII. Březové víno pasekami přší
Já stále padám padám do Tvých ran
Červánci trou se ve skleněné vrši
žihají kraj co byl mi darován

Jaká to dřina jaká polní práce
připravít srdce pro žeň andělů
Na hřbetě hlíny zrno převívá se
pod slupkou zraje k svému údělu

Kostelní vížky nebe snýtovaly
Hlas jejich zvonů duši vylévá
Bezčasí země pod víčky mě pálí
a nechci aby přišla úleva

Tomáš MAKAJ

Báseň o rybách

Dýcháme
po kapkách levnější
odmlky obrazů
po slovech včerejších
na konci ulice zhasínáme
oči velrybám Děťství

Stoly jsou
až po okraj
Dýcháme do dna hvězd
Na konci
mnoho cest se otvírá
jako nitro největší Ryby z Ryb

Jonáš v kožichu
o Ježíškovi nic neví
hřeje ho vlastní dech
a loví ryby bez udic
Dýchá...
od úst mu stoupá pár
dýmka ostří Půlměsíc
Návnadu
na tu Největší z Největších

Noc

Očima do výstřihu noci
dýchám jen s vánkem
Nahoru a Dolu
Listy korun temné zeleně
zaspávám na půl cesty
slintající buldočky od nevěstky
žabí Kvák a Kvák
Kvadrant sem tam ticha
Měsíc na nebi je samec
a Noe s kárkou vzdychá
je třeba svlažit noční sucha
vypustit netopýra najít hospodu
opřít se o patu světa

Kde

Pánbů gumovou holí ukazuje směr
vstřícnou kliku jména
KDE otevírací doba je nekonečná
KDE stačí jen od spodu lehce
stoupat latným komínem
jako hřeb kolmo k nebi
přítlouci Křížmo svůj Velký vůz
vysnit se do syta.

Večerem

Neznámým večerem krabičky slovní
tence si do okna plují Uvnitř
kámen jak ocel srdce duní
propadle kapky na ocet studí
Ejhle herci jsou doma!
Líně ukrajují tmou hrou
o dvou i jednom řádku
jen tak
v koutech nechávají dohořívát
své oblíbené kusy
Je podzim Madame
utrhněte si lístek z jabloně
Ta hra je pouze pro Vás.

Kdo ten

Ten kdo k tobě kráčí Sněží
Tvá stará žena za oknem Přeje
jen tobě křídla z těla Hluboko
Ptáš se?
V chodbičkách Dobroty
bezdětná Marie perletí snů
ohmatává Desetkrát pro štěstí
křížek u cesty Tvůj hladový život
A ty se ptáš...

Narozeniny

Stoly dokořán Věčné zvyky
Jsem sám dortně upraven
svíčky na ramenou i na hlavě
Narozeniny mám
Spočítán večereň jsem
ku prospěchu všem
na patře sládku
a následovně traktně
k vám taktně se vracím
Mám vás rád
vy Věčné zvyky
ohnědlé kliky Dokonalosti

Libor ÚLOVEC

Den, kdy jsem poprvé spatřil svého syna

Nemocniční pach
je prapodivná vůně.

Ty, ještě skrytý v tichém lůně
před cestou biješ na poplach:
Otvírejte se brány!

Život první hlásí
tmavohnědé vlasy.

Ztěžkly náhle věci, které dosud zlehka byly brány.

Vzduch nabrán tak překvapeně do plic
vyrazí s prvním křikem ven.

Omytý z krverudých pěn
do kmene lidí přibyl novic.

Váhám, zda plakat se teď může,
kolik se mi zachce.
Silný muž dřímá v duši chlapce
a slabý chlapec v duši muže.

Poraněná

Dýše.
Snad dýše.
Snad stále ještě dýše.

Tiše.
Tak tiše.
Tak převelice tiše.

Variace v orientálním stylu

Nevím nic o místě, kde žije ta, jež chce mne milovat.

Snad až na odvrácené straně Měsíce!

S bolestí vím však, kde žije ta, již miluji.

Na konci ulice!

Jak blízko mi může být Měsíc

a jak daleko pár kroků k tvému domu.

Kdybych ti to řekl,

vysmála by ses tomu...

Návraty

Ruce se vzpínají
po zbytcích hvězd,

vracím se domů

vějířem

cest.

Přemnoho soubojů

musel jsem svést

podoben dlani

sevřené

v pěst.

Hledal jsem staletí tu růži planou,

co její poupata

ohnivě vzplanou.

Cukrové pokroutky mají chuť

slanou.

Rány se

otevřou

jedinou

ranou.

Probuzená touha chlapce, který miluje chlapce

Toužím se tě dotknout,

vím však, že nemohu.

Tak jsem ti alespoň v tramvaji

šlápl na nohu.

Ota

Připadlo jí to zvláštní, skoro až podivné, když na ztemnělém liduprázdném chodníku náhle zaslechla slabý nářek. Vlastně to nejprve ani souvislý nářek nebyl, jen několik přerývaných vzlyků, které se ozývaly odkudsi zblízka. Ne, nebylo to dítě a snad ani žalostně mňoukající kočka – ten hlas byl příliš silný. Minula skupinu keřů a spatřila něco, co ji překvapilo a trochu vyděsilo zároveň: nikoli křehká dívka, ale dospělý svalnatý mladík seděl na trávniku a zády se opíral o lampu. Skrčené nohy si zoufale a křečovitě objímal rukama, ve tváři výraz ostrého bezbřehého smutku, a hlasitě plakal. Ten výjev byl tak opravdový a nepředstíraný, že nevědomky zpomalila krok, visíc očima na jeho obličej: snad čtrnáct dní neholená tvář, trochu záhadně kontrastující s upraveností pečlivě sestříhaných vlasů, tmavé stažené obočí, a oči tak utopené, že jejich barva byla v houstnoucím šeru téměř nerozeznatelná. Jejich kontury a svislá vráska na čele však prozrazovaly jakousi hlubokou tragičnost – něco, co si truchlící člověk obvykle sám nevědomuje, ale cítí to ve staženém hrdle; ta úzkost se vrývá do tváře a teprve náhodný pohled do zrcadla odhalí vlastní výraz uštvaneho zvířete...

Když ji uviděl, vůbec nepotlačil své emoce, jak by se snad dalo očekávat. Naopak, jeho nářek ještě více zesílil a pláč nabyt takové intenzity, že se jí na okamžik zdálo, jako by samotná její přítomnost byla příčinou toho žalu. Rychle zaplašila tu směšnou myšlenku, možná i proto, že jí připadlo, že se ty žalostné oči na zlomek vteřiny trochu rozjasnily, jako by jimi slabě zasvitl záblesk naděje.

„Sleč–no. — Slečno – prosimvás, nevodcházejte... — Slečno, — — — mů–žete pro mě něco udělat?...“

Bylo tu stále něco, co ji znepokojovalo – protiklad širokých ramen a návalů pláče, svalnaté figury a slz... Její obličej zřejmě nabyt poněkud nedůvěřivého výrazu, protože mladíkově pohnutí opět přerostlo v ještě větší zoufalství. Urputným a vyděšeným pohledem sledoval každý, byť sebemenší její pohyb a bylo mu jasné, že jeho naděje umírá, protože ona se náhle rozhodla odejít.

„Slečno! Prosimvás!“, zvolal s naprostou beznadějí v hlase, jakmile vykročila pryč. „Támle na–proti, v tý hospodě... sedí ta–kovej kluk,“ pracně lámal slabiky, „Ota se menuje...“

Tak Ota? A jí doteď připadlo, že ho musela opustit jeho holka. Zkoumavěji na něj pohlédla, jestli to na ni přece jen nehraje. Ne, tuhle možnost vzápětí definitivně vyloučila. Takové přesvědčivé naléhavosti by nebyl schopen ani nejlepší herec. A pak – proč by si dospělej chlap hrál na usmrkánka?

„Až vzuđu, u zad–ní–ho stolu...“, pokračoval. „Prosimvás, slečno, řekněte mu jestli by sem nepřišel. Řekněte mu, ať sem přide,“ změnil náhle zdvořilé přání v žádost.

Opět váhala, jestli nemá raději odejít. Třeba je ožralej, zamyslela se. Anebo – jenom potřebuje povzbudit od kámoše, ve chvíli nějaké životní krize... Náhle jí to přišlo pozoruhodně a pateticky romantické. Dolehl na ni pocit zvláštní osudovosti té chvíle... A vykročila přes silnici.

Propukl opět v zoufalý nával pláče:

„S–leč–no, já vim, že tam nepudete. — — Já to vim. Já sem vůl. — — Sem vůůůl... — —“

Na důkaz, že nemá pravdu, zamířila přímo k hospodě. Byla to hrozná putyka, jeden z nejhorších pajzlů v okolí, ale nebála se tam vejít. Dokonce ji to nějak lákalo. Ve dveřích se

ještě ohlédl: stále seděl schlíple pod lampou. S pokusem o chabý úsměv kývla na druhou stranu ulice jakoby povzbudivě „dobrá, jdu tam“. Udělá, co bude v jejích silách.

Prošla krátkou úzkou chodbou a ještě naposled se rozmyšlela, zda má opravdu vejít do lokálu. Co řekne? Že hledá Otu? A co když si to ten chlápek celé vymyslel?

Vkročila dovnitř a okamžitě ji ovanul zápach piva. Někdo by možná řekl vůně piva, ale v té chvíli jí byl těžký hospodský vzduch z duše odporný. Uslintaní chlapi, povětšinou dědkové po šichtě, bezstarostně hlaholili nad püllitry a lokty se ztěžka opírali o stoly s politými ubrusy. Spíš se po stolech váleli, než u nich seděli. Zamířila do zadního rohu místnosti. Jakmile ji spatřila parta štamgastů, začali na ni volat, kynuli rukou a plácali dlaněmi na lavici vedle sebe, jakože jí dělají místo. Nepatrně zavrtěla hlavou.

„Hledám někýho Otu, má venku kamaráda.“

V tom hluku jí napřed nebylo rozumět. Teprve když výrazněji artikulovala jméno Ota, dědkové pochopili, a začali plácát po ramenu svého mladšího kolegu.

„Totle je Ota!“

Pohlédla na nevýrazného mladíka nepříliš bystrého vzezření. Upřel na ni oči s tázavým výrazem, tak tázavým, jak mu to jen jeho pokročilá nálada dovolovala.

„Máš jít ven,“ kývla hlavou směrem ke vchodu. „Někdo tam na tebe čeká,“ a otočila se k odchodu. Jen nerad se zvedal od nedopitého püllitru. Na jeho kroku bylo vidět značnou nejistotu, způsobenou povzneseným stavem jeho mysli. Klátivě stanul ve dveřích hospody.

„Dyť tu nikdo není,“ vyzpěvoval, přízvukuje každé slovo na první slabice.

Ukázala směrem přes silnici. Otův kámoš už se zvedal z trávníku a jí se zdálo, že na ni vděčně pohlédl. Vděčně a trochu nevěříčně, jako by říkal – tak vona tam přece zašla. Vona to pro mě udělala...

Rychle a bez dalšího slova odcházela pryč. Bylo jí celkem lhostejné, jestli by její čin někdo klasifikoval jako dobrý skutek, hlavně chtěla co nejrychleji zmizet od těch dvou, od toho pajzlu, a vůbec od celé té podivné záležitosti. Už být aspoň za nejbližším rohem a odtamtud je to nedaleko na zastávku tramvaje...

Právě když zahýbala za roh, ozvalo se ostré skřípění brzd. A výkřik.

Přes rameno zahlédla jen blikající výstražná světla automobilu a poté řidiče, který rozčileně volal mobilem záchranku.

Neměla odvahu vrátit se na to osudné místo. Vidět Otova kámoše brečet znova a ještě víc... Utíkala.

„Sleč-no!!,“ ozval se za ní za chvíli udýchaný a zoufalý výkřik.

Netroufala si odhadnout, zda ten hlas zněl víc opile, nebo pláčtivě.

Rytina

Vždycky vycházel o pět minut pozdě; i tentokrát spěchal stejnými ulicemi s rozvázanou tkaničkou pravé boty. Vnímал všechny ranní vůně, které ho nevtíravě obklopovaly – v první ulici voněl chléb z pekařského krámků, ve druhé nedaleká řeka a ve třetí jako by cítil mokrou kůru kaštanů, které lemovaly okraj silnice. Míjel zarostlý trávník – listy uschlých kopřiv a bodláků se vlhce leskly. Vítr se utišil, jako by se již zvečera zavrtal kamsi do hlubin obilného pole za městem.

Z posledních sil doběhl tramvaj. Podařilo se mu vtěsnat se dovnitř; stál téměř nalepený na dveřích. Po chvíli si vzpomněl na divnou ženu na zastávce – starobylé nákupní tašky, žlutá pleť a zuby, ústa zkrivená v křečovitě grimase. Jaké jen měla oči? Měla oči? Kdyby je měla, zírала by na dveře, které se zavřely. Za nimi stál on. Nepohnula se, nenastoupila... Tramvaj míjela šedivé domy, kdesi uvnitř bloku se snad jako bílé tajemství v zahrádce krčily první sněženky.

Lekl se. Pes za jeho zády vyštěkl tak prudce, jako by někdo upustil skleničku na dlaždice. Po chvíli se tramvaj trochu vyprázdnila a jemu se naskytl pohled na tmavého vlčáka. Mohutné tělo spočívalo na špinavé podlaze. Zvláštní, říkal si, že má tak vysoký hlas. Pes si ho nevsímal. Rovnoběžné tlapy lhostejně zabíraly velkou část tramvajové plošiny. Odvrátil pohled, vystoupil, a ještě chvíli viděl křivku psího těla před očima.

Rychlým krokem procházel okolo výkladních skříní. Z prodejny, kterou míjel, vynášeli dva muži hluboký kočárek. Obratně se jim vyhnul. Všechno je dneska nějak zvláštní, říkal si, když po chvíli míjel jinou prodejnu, do které podobný kočárek zase vnášeli. Z budovy jednoho úřadu dokonce stěhovali jakousi sádrovou hlavu koně... Skoro ho vyděsilo to příliš časté opakování, ale neměl čas o něm přemýšlet. Raději sklopil hlavu a pozoroval rychle se střídající vzorce zámkové dlažby. Mašličky, kosti, mašličky...

Vešel dřevěnými vraty do domu a stoupal po schodech do třetího patra. Starobylý dům měl svoji zvláštní vůni – zaprášenost a usychající muškáty. Trochu zadýchán zazvonil na firemní zvonek. Rozhlédl se po chodbě – byla tichá a prázdná. Znovu stiskl tlačítko zvonku a v hlavě mu zajiskřila naděje, že další pokusy budou marné.

Ale přece sem nešel zbytečně. Vytáhl z kapsy klíče a ještě jednou se pozorně rozhlédl. Nikde nikdo. Venku se začala protrhávat obloha, ranní mlha se vsákla do listů a ospalých tváří obyvatel města.

Ještě chvíli dokončoval rytinu na dveřích, pak se s úsměvem zadíval na své dílo a škodolibý pocit uspokojení se mu zračil ve tváři. Mohl jít. Schody bral po dvou. Náhle špatně došlápl a padal z výšky šesti schodišťových stupňů na podestu. Náraz byl ještě tvrdší než čekal. Napřed vnímal jen ostrou bolest v rameni a žebrech, pak mu připadalo, jako by se ve vodorovné poloze otáčel kolem své vlastní osy. Po chvíli si uvědomil studené dlaždice a vybavily se mu špičaté, arogantní nosy těch dvou nahoře. Nosy, na kterých se obvykle lesknou zlaté brýličky. Cha – přece jen se s nimi dnes nesetkal! Vzpomněl si náhle na hebkou bambulku na čepici svého tříletého syna a cítil se šťasten.

Všechno, všechno, říkal si, závisí jen na úhlu pohledu. Kolikrát je mi bližší slovo moudrost, než slovo štěstí. A právě v tom to možná je.

Ticho

Vždycky, když je takovéhle ticho, mám pocit, že se něco stalo, že se určitě něco muselo stát, nebo jak jinak by se mohlo přihodit, že je najednou takový klid v domě, který je jinak plný lidí, zvířat, zvuků?

Je to záhada. Sedím za stolem ve své pracovně, která je zároveň šatnou a skladištěm, původně byla jenom šatnou, ale potřeboval jsem místo, kde by se mi pořád nepletly děti pod nohama a já bych mohl alespoň relativně v klidu (naděje na úplný klid jsem se vzdal už dávno) pracovat. Musel bych je zabít. Pořád lítají, strkají, vrážejí, šoupou židlemi, praskají dveřmi, perou se nebo se zase smějí, nejlépe nějaké kravině, které nerozumějí, do toho pes, kterého jsem jim na jejich úpěnlivé prosby sám koupil v bláhové naději, že se s ním snad alespoň trochu zabaví, když se o něj budou muset starat, nakonec se o něj ale starám zase jenom já a v domě je o to více povyku: stěněte, které nemá nic lepšího na práci než štěkat nebo kňučet, ženy, která nedokáže pochopit louže na koberci.

„To nemám nic lepšího na práci než čistit koberec!!!“ štěká na holky a pak také na mě, ne nedokáže to normálně v klidu utřít, fackuje holky a pak všechny spolu sedí na zemi a pláčí a utěšují se, jak se mají rády, štěňátko do nich vrtá čumákem a ocásek mu lítá ze strany na stranu. Pomalu je překračuju, abych si v kuchyni napustil alespoň sklenici vody, když si na mě nikdo za celý den ani nevzpomene, klidně mě nechají projít a teprve, až už jsem v kuchyni, na mě Ester začne pokřikovat jakési nesrozumitelné vzkazy o dětech a o rodině, které beztak neslyším, protože si napouštím tu vodu, protože stejně neposlouchám, přesto se na zpáteční cestě zastavím, abych alespoň malou (alespoň jednu) pohladil po vlasech, za což mě Ester div neserfe a tak sbohem, už jsem zase zpátky ve svém pokoji.

Chvilí se mi daří pracovat a pak mě zase začnou ostřelovat, marně se snažím vykroutit nůž z hlavy.

„Ticho...“ šeptám úpěnlivou prosbu, dlaně vmáčknuté do spánků, někde za nimi je mozek, který mi každou chvíli exploduje, ne také štěstí mě nepotká, pomalu mě to bude užírat, až na židli zůstanou sedět jenom ohlodané uši.

„Do prdele, tady se nedá pracovat...!“

A zase křičím: „Ticho tam!!!“

A zase žadoním: „Prosím vás...“

Esterka mě jde zavolat k večeři. Nemám hlad, ačkoliv jsem celý den nejedl, přesto se zvedám – v kuchyni se odvíjí scéna vraždy: Žanetka nechce jíst a Ester to do ní páčí násilím, talíř samozřejmě končí na zemi, kde se na něj vrhá pes, který je okamžitě odkopnut k cestě pod radiátor, do toho přicházím já, kanárek se může umlátit v kleci, po silnici vedoucí těsně pod okny projíždí dnes už miliontý tank plně naložený prázdnými plechovkami od coca-coly, najednou se zastaví a začne odstřelovat náš byt. Hází po mně nádobím, dětmi a rozvodem. Ústupuji zpět.

A to je každý den a ani v noci to někdy nechce přestat, vždy přestane, ale do té doby... Tak jak to, že je najednou takový klid?! Nesnesitelný, lepkavý, tak akorát se zbláznit. Ani pracovat se mi nechce, chce se mi jen vstát a prohledat byt, kam se ten hluk poděl, vždycky tu přece byl, tak jak to, že...

Jdu do kuchyně, lednička klidně vrní – v pořádku, z mého pokoje se zase tiše ozývá počítač.

Ale to je všechno! Celý hluk! Co mi zbylo! Ani ty tanky už nejezdí pod oknem, schválně se jdu podívat, ulice není prázdná, je plná lidí, projíždějících aut, ale to jsou cizí lidé! cizí auta! cizí ptáci posedávají v korunách opelichaných stromů (je podzim), cizí psi venčící své pány – vlastně naopak, nechci být sám, jenže sám jsem a je to čím dál blíž, čím dál víc si uvědomuji, že to je skutečně pravda, že se to skutečně stalo, že jsem se rozvedl, všechno je to tam.

V zubech

Na rohu ulice zavětril a vydal se k domu. Je tady. Dlouhou úzkou předsíní jde za mnou do kuchyně a každý jeho krok zrychluje tep mého srdce. Jako pokaždé, zdravím první.

Ohrála jsem mu jídlo, pomalu, přepečlivě, až mi z toho naskočila husí kůže. Jedl jako vždy s chutí, slyšela jsem to, všechny ty doprovodné zvuky. Láska prochází žaludkem. Mně se obrací. Konečně odloží příbor. Otvírá minerálku. Polyká. Já otvírám pálicí oči a ústa konečně. Jsem odporne emancipovaná po pěti letech s ním.

„Zažádala jsem o rozvod,“ hlesla jsem opatrně. Ještě ale nechápe, jen civí.

„Co?“

„Chci se rozvést,“ říkám hlasitěji. Klepu se.

„Cože! Se mnou?“

Spadlá čelist se mu leskne tukem. Pak se ta čelist dá do pohybu.

Nemám už šanci ani chuť se hájit. K ránu přistupuji na všechny jeho požadavky. Konečně odchází.

V šeru pokoje sotva stojím na nohou, civím na hodiny a cítím tupou bolest tam, kde jsem předtím mívala mozek.

Byla jsem vyděšená ještě před probuzením. Sotva jsem otevřela oči, rozbřečela jsem se. Nevím proč. Hodinu po polední přijel. S kumpánem, který řídil to auto a s hromotlukem s rukama jako rýče.

„Tak, hoši, jde se na věc,“ zavelel smečce, objal lednici, vtrhnul šňůru ze zástavky a zástavku ze zdi. Kumpáni s břemenem odsupěli k výtahu a vrátili se pro mrazák. Poplácal tu bílou, masem nacpanou krychli jako přítele a pohlédl na mě. Jsem asi k politování, tváří se jako vítěz. Náš stůl, na jeho pokyn, opouští můj byt. Vybavuji si, jak na něm s láskou porcoval maso. Vždycky musel mít plné hrnce. Provařila jsem se až na dno.

Židle, kde pro mne sestavoval jídelníčky, stůl následují. Teď televize. Vytrhl šňůru ze zástavky a přivinul televizi k sobě. Praskají skříně, někde štěká pes. Někde blízko. Po bytě mi dupou dva cizí, lhostejní chlapi. Ten třetí, s očima jako otrávené šípy, roluje koberec, sráží obrazy ze zdi, tříští nádobí, prohrabuje se v hrcích.

Zavalena hebkým doufáním šilhám po hodinách, když se nedívá. Slunce se zastavilo v okně. Potom se dalo na pochod. Staříčké hodiny se pohybují prázdným bytem. Ve výtahu, v zubech slintajícího vlka, se zastavily. Navždy v 16.45. V takový strašný den.

Famírova 6

Paní Anežce Roháčové

Do domu, který už nestojí, nesu balíček pro starou paní. Utírá ruce do zástěry a spěchá ke skříní, aby mi zaplatila celní poplatek. Z postele, skrz chuchvalce cigaretového dýmu, ji sledují manželovy oči.

V kuchyni s puntikatými záclonami to voní uzřeným, z hrnce na sporáku vyrazila pára, ale stařena se neohlíží.

„Zas nevíš, kde máš portmonku,“ ozve se stařec a podívá se na mne, jako by říkal: „Viděla jste už tohle?“

Nechává z postele sklouznout nejprve jednu a vzápětí druhou nohu. Široce rozkročen na pořad ještě svalnatých nohách teď vrávorá za drobnými zády paní Anežky. A zatímco ona prohrabuje regál, navází se do ní: „Tak kam sis ji dala? Dělej, proboha! Nezdržuj slečnu!“ velí ten chlap a střílí po mně lepkavým pohledem.

Po chvíli však sáhne dozadu, do kapsy vytahanych tepláků a vytáhne peněženku. Olízne si palec a zaloví. Ale Anežka už našla svou. Chrástí mincemi a odpočítává. Jak se jí ruce třesou, peněženka vyklouzne, odrazí se od stolu a spadne na podlahu. Několik mincí se rozkutálí.

„Krucinál, ženská, co to zas děláš!“ zařve ten skoro lidský tvor a štouchne do Anežky, která bezradně svěsí ruce.

Ty její oči, a dech toho starce – a nikde ani stopy po radosti z dárků, z balíčku od syna, který tohle nechce vidět.

Výhledy

Je to snad za trest být starou pannou? Nikdy jsem nikomu neublížila. Mé hříchy, pokud si vzpomínám, byly docela lidské. Tak jakýpak trest, když v řadě si mne váží, na rozpustilé večírky mne ohleduplně nezvou.

A tak, jako pokaždé v tuto mrtvou hodinu, sedím u okna, u své zpola rozestlané postele a opírám se o skříň, kam jsem si už dávno nekoupila něco pěkného na sebe.

Nahoře v podkroví se zas hádají, kousek odtud řve dítě. Ve výklenku, na rohu ulice, zvrací opilec. Dlouhé, masné vlasy mu vlají kolem hlavy. Teď rozpíná kalhoty a močí. To už ale popadl dech a dal se do hořkého pláče.

Když se pak setmí, když v oknech naproti jdou rolety dolů, potom člověk chodí z pokoje do pokoje, ale znova a znova přistupuje k oknu, z kterého není už vůbec nic vidět.

Ledaže by z něho člověk vyskočil.

Na cestě z města

Jsem pár kroků za městem a nemám vůbec žádnou odpovědnost za to, že se mi za zády propadlo do země. Jdu cestou bez patníků, po které ještě včera jezdila auta a nemám vůbec žádné vzpomínky na svůj zmizelý domov.

Když vystoupím na kopec a rozhlédnu se po údolí, jímž protéká řeka, nijak zvlášť mě nepřekvapí postava muže, odpočívajícího na břehu. Skoro proti své vůli jdu k němu, lehám si tak, abych si do všech podrobností mohla prohlédnout tvář s širokým čelem. S čelem, do kterého po chvíli plácnu, abych spatřila barvu jeho očí. Má takové směšné jméno a vyděšený pohled, když mu řeknu své. Je krásný den, a Adam – ten podivný tvor – práskl do bot.

Intelektuální diference

Poklidné sobotní odpoledne přerušovaly jen všudypřítomné povykyjící jiríčky. Hlasitým vyjeknutím ohlašovaly každý náraz nebohých much na svoji žaludeční stěnu. Mouchám nebylo pomoci. Byly přímo prodchnuty drogovým raušem, který se svůdně šířil z hnoje na okraji Dolní Lhoty.

Bylo jedno obyčejné, pozdně červencové odpolední parno. Chudák vzduch se už celý měsíc ani nepohnul. Ani se nemohl pořádně osprchovat.

Cink! Do ticha odpolední vesnické nudy vjel náhle život.

„No, konečně,“ zabručel asi čtyřicetiletý podsaditý muž v montérkách, které měly před dvaceti lety barvu oblohy, „měl jsi otevřít už před pěti minutama!“

„Musel jsem přece pořádně vychladit pivo,“ řekl hostinský s úsměvem. Poznámku o políbení prdele raději spolkнул.

„Tak, Karle, hned mi přines dvě s pořádnou čepicí!“ zasvítily oči muži, který jako kdyby právě vyšel z reportáže o nafouklých etiopských dětech. I přes svých padesát, možná padesát pět let, se místní traktorista Kučera jako jeden z prvních ocitl u nejprominentnějšího stolu s výhledem na obstarožní televizi. Tučné, od hlíny špinavé prsty, se jako klubko obtloustlých ještěrek žádostivě sevřely na okraji zprohýbaného tácku a nervózně s ním začaly poklepávat o desku stolu. Oči, zpola zakryté nateklými víčky, našťavaně pozorovaly mdlé pohyby hospodského. Ten se bez jakéhokoliv spěchu snažil zajistit vchodové dveře.

„Pochválen buď Ježíš Kristus!“ uklonil se ve dveřích farář Zachoval a rukou si dnes již snad postě dýchavičně odtáhl z krku rozpálený kolárek. Žiznivě klepání prvních orosených půllitřů a slastných vydechnutí však nepřehlušil.

„Až na věky,“ zvedl učitel Hejna oči od svého sešitu, do kterého si stále cosi zapisoval, „je dneska ale horko, že, pane faráři?“

„Tak, tak, horko,“ pokýval farář smutně hlavou a nenápadně mrknul na hostinského. Kazatelovy rty oblízl žiznivý jazyk.

„Ahoj, klucííí!“ zapíštěla na prahu kdysi místní krasavice Pudilová a smyslně si na vypouklém pupíku podrbala zvolna plandající prs, „honem, potřebuju promazat, nebo vyschnu!“

Bylo čtvrt na pět a hospoda ožila svým každodenním rejem. Traktorista, učitel i farář, staří i mladí, ženy i muži, blbci i inteligenti, zkrátka každý, kdo ve vesnici žil, se postupně dostavil. Na důležité probrání záležitostí obecních, školních, a církevních.

Obecní témata však tvořila jen nudný a pomalý rozjezd. Ten byl záhy následován výčtem témat podstatně důležitějších, a to záležitostí socioekonomických, politologických, posléze pak částečně sexuálních, plynule vystřídáných oblastmi fyziologickými, urologickými a v některých smutnějších případech i patologickými. Vzhledem k různorodosti intelektuální výbavy místních návštěvníků se však každý bez rozdílu snažil skrzevá pivní mok co nejrychleji překonat společnou intelektuální diferenci. Pro jednodušší třídní porozumění.

Jako čidlo stavu třídního sjednocení sloužily místní záchodky. Přestal-li návštěvník sledovat, v čem stojí jeho dolní končetiny při důstojném postoji s mírně vytrčenou pávní, bylo napůl vyhráno. Mety bylo však dosaženo teprve tehdy, když předmětem pozorování přestalo být i nasměrování spodního otevřeného vyměšovacího ventilu. Teprve v té chvíli mohlo být dosaženo synergetického pocitu sounáležitosti celého českého národa.

„Co to je, pane učiteli?!“ vypískla Pudilová dětským entuziasmem svých šedesáti let a vrhla na učitele Hejnu oddaný pohled, toužící po pevném objetí. Výjimečně bez sexuálního podtextu.

Učitel Hejna si sundal brýle a snažil se vyčistit svá mléčná skla mléčným rukávem své mléčné košile. Po několika vteřinách pochopil marnost svého počínání a opět si brýle nasadil. „Inu, zvláštní, velmi zvláštní... Možná se jedná o nějaký druh polární záře evokované nabitými částicemi, vyvrženými sluneční erupcí... Nebo se jedná o nějaký netypický druh mlhy, která jaksi ... ehm, kondenzuje ve svém nasyceném stavu... ehm, i uvnitř předmětů.“ Pak mu teorie došly, a tak jen výmluvně pokrčil rameny.

Všichni strnule stáli. Němě pozorovali ten neobvyklý jev. Nejistě pozorovali, jak se postupně jejich šaty, vlasy, ruce a posléze celé tělo zabarvují do mléčné barvy. Nevěřicně se dotýkali bělostných skvrn. Měli je všude po celém těle. Zprvu malé. Ale rostly. Před očima. Až se nakonec slily do skvrny jediné. Jejich těla.

Jejich myšlenky. Jejich vědomí. Jejich celé jsoucno zatoužilo po pochopení tohoto jevu. Touha po poznání byla skutečná a nefalšovaná.

„Kurva, dal bych si pivo!“ oddělil podstatné od pomíjivého jako první zmrzlinář Karásek.

Vlna pochopení životních priorit se šířila rychlostí boží ruky.

„Tak, kdo si dá ještě?“ vzpamatoval se i hospodský, aby co nejrychleji napravil svůj restu-hodný omyl. Vylákat hosty z vlastní hospody! Hanba!

„No, co,“ řekl Kučera, „byli jsme za Hitlera, byli jsme za bolševika, budeme i teď! Karle, dej mi jednu zelenou, ať si spravím chuť!“ Otočil se a již opět smířen se svým osudem vklouzl do své vyhráté zaprděné židle.

Nejisté pohledy, se kterými každý z nich pozoroval změny na svém vlastním těle, vystřídala kritická prohlídka jejich druhů. S uspokojením postupně navzájem zjišťovali, že i ostatní získali naprosto shodný odstín vysušeného holubiho trusu, a tak se začali již uvolněněji zase pomalu trousit na svá místa.

Hospodský Karel nevrle pozoroval mléčnou láhev, která se ještě před deseti minutami pyšnila krásným zeleným odstínem. Marně přemýšlel, jak bleskově docílit její původní barvy. Dokázal leccos, ale tohle byl neřešitelný oříšek. Rezignovaně proto rozlil bělavou tekutinu do připravených pohárků.

Kučera nakrčil nos a se štítivě sevřenými prsty od sebe odsunul postavenou skleničku.

„Kurva fix! Já jsem chtěl zelenou a né mlíko, do p...!“ Nespokojený výkřik přešel v nezřetelné zahuhlání. Jeho jednostranně orientovaný čichový senzor zasignalizoval typickou vůni. Nenechal se oklamat tak jako zrak. Sevřené prsty povolily a nedůvěřivě zase přisunuly odsunutou skleničku zpět. Kučera ji opatrně přiložil k nosu, znalecky přimhouřil oči a nasál jemně aroma.

„No, jo, kurva!“ rozzářil se mléčným úsměvem, až se mu mléčně zatřásla jeho mléčná zubní protéza, „je to zelená!“ Pro jistotu již se zavřenýma očima do sebe naráz obrátil obsah skleničky. „Áááh...! Karle, ještě jednu!“

Svým statečným činem překonal napjatou atmosféru a hospoda se opět začala zaplňovat svým obvyklým mumrajem a čekáním na překonání intelektuální diference.

„A nyní si představte,“ vztyčil učitel Hejna svůj proslavený pravý ukazovák, „že tak jako nyní vnímáme okolní svět v odstupňovaném spektru jedné jediné barvy, a to barvy mléčné, tak například takový pes se narodí rovnou pouze s viděním černobílým. A zatímco nám by nějakou dobu trvalo, než bychom se plně adaptovali na takovýto odlišný způsob vnímání

Nad jemným šustěním mravenčích nohou pak vzrušeně bzučely vyrojené vosy hledající mléčného nepřítel. „Krása... A tamto...“ obrátil se profesor pohrdlivě směrem ke koši, „se ani nehnu! Skoro to vypadalo, jako kdyby se to těm malým potvorám ještě líbilo! Tss... prý překonaly prostorové zakřivení!“ uchechtl se profesor pobaveně, „Xsajle, příště ty své vzorky laskavě pořádně čísluje, ať v nich není takový bordel!“

Xsajl nevěřicně sražil svá nervová zakončení. Ještě včera tajně obdivoval reakce určité části těch pozemských tvorů, když na něj zamířili ten zvláštní přístroj. Jakési zvětšovací zařízení, kterým správně dokázali ti malí tvorové zjistit, odkud přišla ta nečekaná dávka elektromagnetického záření, kterou zkoušel jejich reakci. Považoval za naprosto neuvěřitelné, že se jim nakonec přece jen podařilo z těch primitivních chlupatců vyšlechtit tvory, kteří snad budou schopni s nimi i komunikovat! To zařízení ho natolik zaujalo, že dokonce začal studovat i jeho strukturu. A to poetické jméno! Hubbleův teleskop... A teď najednou profesor vyvádí, jako kdyby snad nic neviděl! Nadřazeným se zkrátka jeden nikdy nezavděčí. Už aby konečně odešel ten starý páprda do důchodu a on mohl zaujmout jeho místo!

V okamžiku, kdy Xsajl vracel vzorek zpátky do přihrádky, zahlédl v koutě ještě jednu krychli. Překvapeně se pro ni natáhnul a nejdříve si ji prohlížel. Každý tvor směl mít v archivu vždy jen jeden souhrnný průměrný vzorek a tenhle, zdá se, měl vzorky dva! Xsajl se opatrně podíval na profesora. Ten si ho ale již dávno nevnímal. Přikradl se k druhému mikroskopu a rychle do něj vložil nalezenou krychli a zvědavě se zadíval do přístroje. Rázem se narovnal! V mlhovině obklopující jeho nervové centrum prudce poklesla aktivita a zbarvila se do běla!

Jak jen mohl zapomenout! Už to bylo tak dávno, ale přesto! Běda mu, jestli se to profesor dozví! Celý experiment zničený!

Všechna jeho spirální chapadla se nervózně zachvěla.

Náhle to viděl jako kdyby to bylo dnes. Jeho první samostatný asistentský projekt. V řadě přichyštěných vzorků. Krásně nablýskané. Přímo zářily novotou. Sedm krychlí visících v prostoru ve vzájemné jednotě.

V každé z nich byly tvory jen jednoho druhu z té modré planety. Každý z nich znamenal smysluplnou genovou příměs k těm chlupatcům.

Od každé krychle opatrně odebíral analyzátořem požadované genové sekvence a vpravoval je do přesně určených míst.

Už měl upravenou skoro celou planetu. Jen malý kousek uprostřed pevniny mu zbyl, když poslední sedmá krychle náhle změnila barvu. Došlo ke změně vnitřního genetického kódu! Nervózně ji umístil do mikroskopu, aby zkontroloval, co se stalo s vejcem, které tvořilo poslední příměs.

Jenže ve vyhřívání hnízdě už vejce nebylo... Tedy vlastně bylo, jenže rozbité... A navíc nebylo v hnízdě samo... Držel ho jakýsi šedivý chlupatý tvor, který si ho zkušeně přidržoval předními packami a mlsně vylizoval zbytky jeho zárodku. Zárodku orla bělohlavého.

Nikdy nepochopil, odkud se tam vzal. Musel vydržet takové dávky záření, které byly naprosto nemyslitelné, aby tvor na bázi zřetězeného uhlíku kdy vůbec vydržel. Byl si naprosto jist, že všechny vzorky druhově sterilizoval, aby se právě takovýto případ zcela vyloučil. A přesto to nějakým způsobem ten odporný hlodavec musel přežít!

Xsajla bolestně zasáhla vzpomínka, jak se zoufale snažil regulovaným výbojem odehnat toho odporného vykradače a zachránit alespoň zbytek vejce. Jak jen mohl zapomenout na ten potměšilý pohled toho malého šedivce, když jeho jazyk střelbitě vylizával poslední zbytky své přesnídávky! Jak zcela ignoroval jeho elektromagnetické výboje! A jak se jen pohrdlivě zavrtěl, když na něj spadly první kapky fyziologického reakčního roztoku, který na

Císař jede

Přijížděl od Mariánských Lázní, které opustil před hodinou. V pohraničním městě už byl hlášen. Císařův salonní vlak. V něm se nacházel František Josef, osobně. zase jednou se rozhodl cestovat. Tentokrát chtěl dojet až na samý severozápadní okraj svého mocnářství. Aby se podíval přes hranici anebo tam ve skutečnosti navštívil jen určité město. Mohl však mít i docela jiný záměr. Krátce a dobře, nikdo nic přesně nevěděl.

Cestou se chvílemi díval z okna a viděl jen samé hory a zelené lesy. Neustále se ptal na jména těch kopců, aby je vzápětí zase zapomněl a znovu a znovu se na ně ptal. Neúnavně se ptal. Vstal už v pět hodin ráno, jen aby nic nezameškal. Dost možná, že se chtěl v té krajině jen dobře orientovat než dojede do cíle. A proč se chtěl orientovat, ani na to nebyl nikdo s to dát odpověď.

Občas se dotahoval i na jméno města, do kterého vlak směřoval. Všichni ministři okamžitě odpovídali. Mluvili jeden přes druhého, takže rozumět nebylo skoro nic: že sedí ve vlaku, že vlak brzy vjede do nádraží pohraničního města a že pohraniční město je Tachau. Načež se Jeho Veličenstvo pokaždé lehce předklonilo, až řády na jeho prsou zachřestily a zacinkaly. A znovu a znovu se ptal, protože opravdu ničemu nerozuměl:

„Jak že se vlastně jmenuje?“

„Tachau!“

Nato se císař spokojeně zaklonil a řekl: „Nikdy neslyšel.“

A znovu: „Jak že se, zase jmenuje?“

„Tachau.“

„Aha! To jméno si musím nějak zapamatovat. Už jsme tam někdy byli, kníže Liechtensteine?“

„Ne, dosud ne, ještě nikdy, nikdy, Veličenstvo.“

„Tak to je, pánové, nejvyšší čas. Ale řekněte mi, hrabě Esterhazy, odkud se najednou vzala taková spousta kopců?“

„To jsou pohraniční hory.“

„A co leží za nimi?“

„Bavorsko.“

„Cože? Vždycky jsem si myslel, že Bavorsko leží u Salcburku a Pasova. Leží tedy také tady, Esterhazy?“

„Ano, Výsosti.“

„Jen jestli se nemýlíte?“

„Ne, Veličenstvo.“

„Tak dobře, doufám, že se mohu spolehnout aspoň na vás, Esterhazy. Aspoň na vás. Na vás, Esterhazy.“

A znovu se předklonil, takže jeho řády zachřestily a zacinkaly a zeptal se: „Jak se vlastně jmenuje příští stanice?“

A všichni: „Tachau, Veličenstvo.“

„Tachau? Aha! Nojo! Tak, tak“ Tachau. Zajímavé.“

„Jo, Tachau, jo.“

A po chvíli. Franc Joseph chtěl vědět ještě něco. Hrabě Esterhazy, přijedu teď do... do... do...“

„Tacha! Tachau! Tachau!“

„Do Tachau přijedu, inkognito anebo jako rakouský císař?“

„Jako český král, Veličenstvo.“

„Jakpak to? Copak jsem taky český král?!“

„Ano, od roku 1526.“

„Ha! Tak to jsem tedy zvědavý. Možná jsem králem ještě i někde jinde na světě a nevím o tom. Protože mně nikdo nic neřekne.“

A tak vjel císařův salonní vlak do Tachova. Na nádraží i před ním se shromáždilo celé město. Císař stál u okna a vychutnával ten slavnostní okamžik. „Hrome! Skvěle! Tolik věrných poddaných! Tak na to se musím pořádně podívat. Takže, pánové, vystoupíme!“ František Josef si nasadil helmu a zdravil nepřehledný dav. Když císař vystupoval z vlaku, vypukl nepopsatelný jásot. Kapela spustila „Zachovej nám, Hospodine“, císařskou hymnu. Vybrané krásné dívky už byly připravené k slavnostnímu uvítání. V tom už jedna z nich vystoupila do popředí, aby pronesla báseň na přivítanou. František Josef se obrátil na hraběte Černíha: „Ta dívka dozajista přednese nějakou básničku. Nebo?“ „Přednese, Veličenstvo, přednese...“ Směrem k dívce pak císař pokračoval: „Jakpak ti říkájí?“

„Veronika. Veronika Štavíková.“

„To je ale moc hezké jméno. Tak tedy, Veroniko, řekni, co máš říct svému císaři!“ A dívka Veronika spustila:

Naše Städtchen Tachov sluje,

Franz Joseph, o císaři!

Pohled, jak Ti vstříčně kyne

Každý, Tvoji poddani:

Věrní Tschechen a ti Deutschen.

Hrdino, Ty udatný!

Od Innu i až po Salzach,

Od Vltavy k břehům Drávy

nepřátelům stínáš blavy.

Zachovej nám, Hospodine,

Františka, den Kaiser náš!

Neb jsi heute

Přijel k nám sem.

Splnil se náš grosser sen!

Jaký je to slavný den!

Alle my Tě milujem‘

Á do Städtchen devem‘.

Zatímco děvče mluví, obrací se kníže Liechtenstein na hraběte Kinského: „Rozumíte něčemu z té básně, milý hrabě?“

„Ne, moc ne, vlastně vůbec ničemu.“

„Já také ne. Špatně totiž slyším.“

„Ale, zdá se, že císař něčemu rozumí. Podívejte se, Veličenstvo se dokonce usmívá. Ehm... Ehm... Pane Bože! Chce dokonce mluvit.“

A císař skutečně začíná mluvit: „Jsem velmi potěšen. Velmi potěšen. Málokdy tak potěšen. Pěkné. Pěkné. Pokračuj, Veroniko, pokračuj! Jsem velice potěšen.“

Mezitím se rozezňely kostelní zvony a odněkud z kopců duněly dělové salvy. Esterhazy se obrátil na hraběte Waldsteina: „Tak teď už se v tom sám nevyznám. Máme být Tachau a ta holka tady právě mluvila o Tachovu, nebo ne?“

„Máte pravdu. Mně už to je taky nápadné.“

„Nejsme snad v nějakém jiném městě?“

„Dost možná. Takže nějaký omyl.“

„Bůh s námi, když se tohle dozví císař.“

Mezitím bere Franz Josef Veroniku milostivě za ruku a říká: „Hezky's to řekla, děvenko. Rád bych se tě teď ale na něco zeptal. Jak se vlastně tvoje město jmenuje?“

„Tachov, Veličenstvo!“

„Aha! Tak tedy Tachov. A pánové pořád mluví o Tachau. Ale máš pravdu, Veroniko. To, jak se město jmenuje ještě pořád určuje císař. A to jsem já. Víš přeci, Veroniko, že jsem císař?“

Veronika, plná úcty jen šeptne: „Ano, Veličenstvo!“ Nato se císař přísně obrací na přítomný doprovod: „V Tachově jsme! Pamatujte si to, pánové! Zapamatujte si to! Aby se mně už nikdy nestalo, že na něco zapomenete, pánové!“

Nacež se shromáždění občané seřadili do slavnostního průvodu a císař se v doprovodu Veroniky nechal dovést do Tachova, na velký zámek.

Kůrovec je hvězda aneb všude dobře, v lese nejlíp

Můj milý čtenáři, opět ti nabízím z oblíbeného soudku na téma pravdu mají naši. Mediální diskuse o osudu šumavského národního parku a jeho kůrovcových plantáží úspěšně probíhá několik let a zajišťuje nám všem psavcům tu méně, tu více tučné honoráře a tobě tu zábavnější, tu nudnější četbu. Jeden na Šumavě ukazuje prstem na druhého, že on zavinil současný stav, který je obecně označován za více či méně neutěšený, a patřičně zpracovaná turistická veřejnost poté prochází Šumavou a žehrá tu na lesnické, tu na ochranářské praktiky, a to podle okamžité situace a především příslušnosti dotyčného návštěvníka k některé názorové skupině. Všechny diskutující strany s oblibou přikládají vyjádření všech možných vědců z různých ústavů, renomovaných zahraničních kapacit a podobných pomazaných hlav. V okurkové sezóně lochnesku, yettiho, latimérii podivnou, obrovské kalmary a další zajímavé tvory převálcuje na stránkách tisku malinkatý hnědý brouček, který by na sjezdu kuriozit výše uvedeným kolegům z víkendových příloh nestál ani za pozdrav. Kůrovec se v posledních letech stával určitě pravidelně vítězem soutěže popularity hmyzu české kotliny a bezkonkurenčně nejznámějším broukem mezi laickou veřejností. A já ti, milý čtenáři, hodlám nabídnout teorii, proč tomu tak je.

Jak už to v teoretických pojednáních chodí, začneme od Adama (pro příznivce darwinismu od prehistorie). Kdysi dávno stanul na Řípu praotec Čech se svou partou, a spatřil zemi oplývající mlékem a strdím. Mléko pomínu jako špatný překlad, protože souzvuk slov mlíko a lýko mě přesvědčuje o tom, co viděl. Viděl les kam se podíval a ještě o kus dál, a v tom lese tušil mračna divokých včel, které nějakým způsobem produkují strdí. Možná si ještě ze školy pamatuješ jak, já ne. A srdce praotce Čech zaplesalo, protože byl příslušníkem lesního národa. Lesního národa, ze kterého vzešla naše kultura, ve kterém máme své kořeny a jehož přístupy a tradice ovlivňují náš život dodnes, aniž bychom si to vůbec uvědomovali. Les byl pro náš národ vždycky přátelský, pohraniční hvozdy chránily království dlouhá léta před pronikáním nepřátelských vojsk, les poskytoval úkryt i potravu v dobách nouze, pastvu pro dobytek i zvěřinu pro královský stůl. Z tradice využití lesa a zvěře v modernějších dobách vyplynula ve středoevropském prostoru vysoká úroveň lesnického a mysliveckého hospodaření i zákonodárství. Už ve třináctém století existovaly snahy o řízené hospodaření v lesích. Novější tereziánské lesní řády z roku 1754 a ustanovení lesního zákona z roku 1852 měly nadčasovou platnost a většinu jejich principů i dnes nalezneme v lesním zákoně naší země. Přes kulturu – vzpomeň si na Tómana a lesní panu, na malého myslivečka či na Šumavě dolinu – se dostaneme pěkně do současnosti.

Velký zájem veřejnosti i médií právě o dění na Šumavě je totiž jen vedlejším produktem naší sounáležitosti s lesem a přírodou vůbec. Kolik lidí u nás například ví, že jsme ve světovém měřítku houbařská velmoc? Že ve spoustě evropských zemí se houby z přírody ani nesbírají, ani nejí? V nás je sběr plodů lesa tak pevně zakořeněn, že snad v naší zemi neexistuje dospělý člověk, který by někdy nebyl na houbách nebo na malinách nebo na něčem podobném, co je z lesa a dá se sníst. Trávit volný čas v lese je pro naše lidi bytostnou potřebou, vzpomeňme jistého nejménovaného politika, který momentálně na Vysočině objímá stromy.

Když se v parlamentu projednával myslivecký zákon, nebylo snad občana, který by o tom alespoň nevěděl, když už se nehlásil s připomínkami. Využití krajiny a lesa si totiž každý v naší zemi bere osobně, cítí se oprávněn o tom něco vědět a ve valné většině o tom také spousta ví. A já a můj kámoš kůrovec tímto, milý čtenáři, zase otravujeme s názory mlčící většiny. Tedy doufáme, že většiny.

Tak za prvé. Tvůj známý kůrovec přiznává, že opravdu spálil smrkové monokultury na modravských slatích i jinde. Představ si to jako talíř uzeného, který by byl před tebe položen příznivci nepoškozené, vzorně se dle termínů jako enviromentální, sukcesní, klimaxový atd. atp. chovající přírody. Zároveň bylo řečeno, že to můžeš všechno sníst a nemusíš nic zaplatit. Možná bylo morální to nesníst, ale kůrovec to nedokázal a nemá se za co stydět. Choval se jen podle své přirozenosti. Za druhé. Parkovní lesníci vytěžili a odvezli kůrovcem ohlodané suché dříví a znovu holiny zalesnili, protože jejich cílem bylo co nejrychleji vrátit na Šumavu les. Pokud je pro tebe těžké tento krok akceptovat jako správný, představ si Šumavu holou o pár desetiletí déle, než bude při tomhle tak odsuzovaném přístupu. A konečně za třetí. Představ si, že by nebyl vyhlášen Národní park Šumava a tím pádem by všude les zůstal, protože lesník by nikdy ten talíř před kůrovce nepoložil. A to je ten osamělý názor, možná názor mlčící většiny. Protože založit obrovský národní park v hospodářských lesích a potom obviňovat jeho správu, že v nich hospodaří, to je opravdu variace na kafkovské motivy. Jak by dnes vypadala Šumava, nebýt té intenzivní ochrany? Já jsem pevně přesvědčený, že lépe, než vypadá teď – ochráněná až za hrob.

Můj milý čtenáři. Možná jsi z mých řečí o lesním národu a tak dále trochu vedle, třeba se vyjadřuji trochu nesrozumitelně. Myslím si, že lesu rozumíš a že víš, co jsem tím dlouhým nesouvislým projevem zamýšlel říci. Představ si to takhle. Polož si před sebe táč s vařenou langustou nebo sépií a vedle talíř houbové omáčky nebo srnčí guláš. A až sníš to, co sis k jídlu vybral, zamysli se nad tím, co pro tebe les znamená. Až zas někdy budeš číst u dřevěného stolu pod dřevěným krovem v papírových novinách o tom, jak to lesníci všechno dělají mizerně, věz, že vzít si něco z lesa není žádný prohřešek. Ty jsi obyvatel lesa, chráníš jej a žiješ s ním. Proto se kůrovec stal tvou mediální hvězdou. Nejsi pozorovatel přírody, jsi její součástí, nechceš ji zachovat pro své děti na pohled, ale proto, aby jim dala to, co budou potřebovat. Živý tvor se nemůže tvářit, že nic nechce, protože potřebuje potravu, doupě a teplo. Z přírody si nic nevezme jen ten, který už nežije.

Obsah

Viktor PODLIPSKÝ	Ten horký den: Ráno	3
	Ten horký den: Odpoledne	3
	Ten horký den: Večer	4
Milena PÍSAČKOVÁ	Napoprvé zvláště	5
	Závěť	6
	Osamělá podzimní cesta	6
	x x x	6
Martin KREDBA	Hořící vlasy	7
Lenka N. NOVOSADOVÁ	Středozevní	8
	Čím jest člověk pro nás	9
	Věneček voňavý	9
Martin ŠIMEK	Březový věnec	10
Tomáš MAKAJ	Báseň o rybách	12
	Noc	12
	Kde	12
	Večerem	13
	Kdo ten	13
	Narozeniny	13
Libor ÚLOVEC	Den, kdy jsem poprvé spatřil svého syna	14
	Poraněná	14
	Variace v orientálním stylu	15
	Návraty	15
	Probuzená touha chlapce, který miluje chlapce	15
Milena PÍSAČKOVÁ	Ota	16
	Rytina	18
Michal ČAGÁNEK	Ticho	19
Eva KADLECOVÁ	V zubech	21
	Famírova 6	21
	Výhledy	22
	Na cestě z města	22
Jří FAST	Intelektuální diference	23
Wilfried BAUMANN	Císař jede	30
Ivan KLIK	Kůrovec je hvězda aneb všude dobře, v lese nejlíp	33

Vydala Městská knihovna Klatovy
Grafická úprava: M. Hálková, K. Víták
Vydání první
Rok vydání 2003
Náklad 100 ks